

Media in het Career Story Interview

De impact van verhalen op loopbaankeuzes

Mieke Verbaarschot

Binnen het Career Story Interview zijn verhalen de drijvende kracht. De loopbaan zelf wordt als een verhaal gezien, waarbij de cliënt hoofdpersoon én auteur is. Op het moment dat de cliënt niet verder kan in zijn loopbaan is er als het ware sprake van een 'writer's block'. Verhalen helpen de cliënt in het expliciet maken van wat dwarszit en maken zichtbaar hoe het verder kan gaan. Het Career Story Interview is een narratieve methode van loopbaancoaching en kent vijf onderdelen. Van drie daarvan laten we zien hoe verhalen – en steeds vaker die uit nieuwe media – een grote rol spelen.

Als luisteraar en kijker stoppen we iets van onszelf in verhalen en we halen er ook wat voor onszelf uit. Vraag aan drie mensen waar de film *Les Intouchables* over gaat en je krijgt drie verschillende antwoorden. Je kijkt met je eigen achtergrond, voorkeuren en focus. Als je vervolgens vraagt naar de betekenis van deze film dan worden de antwoorden nog persoonlijker. Met dat gegeven werken we in het Career Story Interview (CSI). Het gaat in de methode niet om wat de maker wil zeggen via zijn film, post of blog. Evenmin gaat het om de interpretatie van de coach. Prof. dr. Mark Savickas, de grondlegger van de methode, stelt dat juist betekenisgeving door de cliënt zelf waarde heeft. Doordat de cliënt vanuit zijn persoonlijk kader structureert en ontdekkingen doet kunnen andere perspectieven ontstaan (Savickas, 2015). In onderstaande voorbeelden zijn om privacyredenen namen gewijzigd en soms ingrediënten uit meerdere casussen samengevoegd.

In CSI gebruiken we geen testen maar vragen naar de actuele besteding van tijd en diepen dat verder uit.

Interesses

In reguliere loopbaancoaching worden vaak testen gebruikt om aanwijzingen te vinden over passende werkgebieden en taken. In CSI gebruiken we geen testen maar vragen naar de actuele besteding van tijd en diepen dat verder uit. De interesses die op deze wijze opgespoord worden zijn specifiek en hebben een sterke persoonlijke relevantie. Verhalen uit (sociale) media komen daarin veelvuldig naar voren.

Johan vertelt met enthousiasme over Indigo-Traveller (YouTube). Hier wordt onafhankelijke journalistiek bedreven op heel veel plekken in de wereld. En net als in deze video's gaat het hem erom de lokale mensen zelf aan het woord te laten. Johan mag ook graag online op Bellingcat rondkijken. Bellingcat is een netwerk van 'burger-onderzoekers' dat diverse online bronnen gebruikt en gespecialiseerd is in 'factchecken'. Hij waardeert dat een ander perspectief belicht wordt dan de reguliere media doet. Als we verder zijn met andere onderdelen van het Career Story Interview, blijkt welke betekenis deze mediakeuzes voor Johan hebben. Hij vindt het tragisch dat veel goedbedoeld beleid strandt omdat het net niet genoeg aansluit op de doelgroep. Graag vervult hij een brugfunctie tussen belanghebbenden en beleid. Dat geeft focus voor de richting van zijn volgende loopbaanstap.

Carla besteedt dagelijks tijd aan LinkedIn. Ze post, leest berichten en volgt interessante mensen. Op de vraag wat ze dan volgt, blijkt het te gaan om het persoonlijker maken van ouderenzorg. Ze geeft het voorbeeld van een echtgenoot die wegens gebrek aan menskracht besluit om zelf zijn dementerende vrouw in bad te doen. De regelgeving maakt het hem veel moeilijker dan nodig is. Gelukkig zijn er ook een paar gedreven verzorgenden die de regels weten te buigen. Dit vindt ze ongelooflijk boeiend en zoals later in de coaching zal blijken, is dit ook waar ze zelf meer ruimte voor wil gaan maken.

Monica vraagt zich af of het tijd is voor een totaal andere keuze of dat ze vooruit kan in haar huidige baan. Ze luistert iedere vrijdag naar de Zelfspodcast over actualiteit. Maatschappelijk relevante thema's worden op luchtige en serieuze manier besproken. Ze geeft als voorbeeld het klimaatitem waarbij de discussie gevoerd wordt wie nu het meest vervuult. Is dat de man met drie kinderen of de man met een vriendin in het buitenland die regelmatig heen-en-weer vliegt? Zij krijgt energie van verschillende perspectieven mogen uitzoeken en gebruiken. In combinatie met haar favoriete verhaal wordt duidelijk dat haar thema gaat over 'verbinding in het verschil'. Monica concludeert dat ze nog het een en ander te doen heeft in haar huidige werk. Ze gaat een accent leggen op het teamcoachende deel van haar werk en ziet een uitdaging in het werken met de meerwaarde van verschillende visies.

Het favoriete verhaal

Een verhaal wordt favoriet omdat het aansluit op wat iemand bezighoudt en laat zien hoe je verder komt. In het favoriete verhaal vinden we de contouren van ons volgende loopbaanhoofdstuk. Het is niet zo dat de cliënt zich hiervan direct bewust is. De coach nodigt eerst uit om te vertellen waar het favoriete verhaal over gaat. En nadat de cliënt zijn persoonlijke samenvatting heeft gegeven, vraagt de coach naar de boodschap van dit verhaal. Vaak is het de cliënt meteen duidelijk wat dat met zijn of haar loopbaanvraag te maken heeft. En mocht dat nog niet duidelijk zijn dan stelt de coach de vraag: wat ga jij doen als je het script van dit verhaal adopteert?

Jessica vindt het een uitdaging om bij zichzelf te blijven als ze samenwerkt met anderen. Haar favoriete verhaal is de animatiefilm *Ratatouille*.

Het gaat over een rat die wil leren koken. Hij vindt het belangrijk dat er gezond gegeten gaat worden, niet alleen voor hemzelf maar ook voor de rest van de familie. Zijn omgeving heeft nog niet eerder zoiets onzinnigs gehoord en oefent druk uit om 'gewoon' te doen en onderdeel te zijn van de rattenfamilie. Hij kiest ervoor om zijn familie achter zich te laten en zijn hart te volgen. Ondanks alle tegenwerking leeft hij zijn mooiste droom, wordt kok en is omringd door zijn zelfgekozen familie. De betekenis die de cliënt uit dit verhaal haalt, is dat ze haar eigen weg mag kiezen, ook als die heel anders is dan die van haar collega's. Ze wil zichzelf permissie geven om haar eigen kleur te behouden naast de ander en niet achter of onder de ander. En natuurlijk heeft zij jeugdhelden die haar bewust maken van de tools die ze daarvoor in handen heeft.

Jeugdhelden

Jeugdhelden geven ons in de methode van het CSI voorbeelden van hoe je van je (jeugd)pijn iets positiefs kunt maken. Vaak vind je onder jeugdhelden een juf of meester van school die bijzonder is in de ogen van de cliënt. Jeugdhelden kunnen populaire figuren zijn uit de media of slechts zelden voorkomen.

Austin Stevens laat de wereld zien via prachtige natuurdocumentaires waarin hij uitlegt hoe het ecosysteem werkt. Cliënt Koos ziet de energie, sportiviteit en enthousiasme van zijn jeugdheld als hij zich diep in de ruige natuur begeeft. Koos heeft zelf een wetenschappelijke opleiding, maar voelt niets voor een denkend bestaan. Hij wil bezig zijn, is atletisch én hij wil zinnige dingen doen. Net als Austin heeft hij veel met de natuur. En voor Koos is Austin een voorbeeld van hoe je anderen kunt prikkelen om ook verantwoord met de

wereld om te gaan. Want dat is wat hij wil: de wereld beter achterlaten dan hij hem aange troffen heeft. Hij realiseert zich dat hij daarvoor anderen nodig heeft en wil ze verleiden met hem mee te doen.

Werkt het zo dat je een-op-een min of meer hetzelfde wilt gaan doen? Niet per se. Wel is het zo dat je de kwaliteiten en waarden van jeugdhelden – die resoneren met die van jezelf – gebruikt om je persoonlijke missie in leven en werk te realiseren. Jeugdhelden zijn je eerste beroepskeuze als kind. Ze zijn een soort blauwdruk voor hoe jij je zelf wilt construeren (Savickas, 2015). Ze laten je zien hoe jij (pijnlijke) ervaringen in je jeugd kunt omzetten naar iets positiefs. Zo is Madonna met haar authenticiteit en 'lak aan de wereld' een voorbeeld voor de cliënt die zich als kind steeds aanpaste. We kiezen onbewust en pas later wordt duidelijk wat de functie van de jeugdheld was en is. Soms stagneert de verdere ontwikkeling een tijdje en helpt het als de cliënt zich realiseert dat juist die kwaliteiten nodig zijn in zijn of haar transitie.

Bouwstenen

Alle verhalen die de cliënt vertelt over jeugdhelden, interesses en het favoriete verhaal zijn bouwstenen van het grotere verhaal van werk en leven. Binnen CSI wordt het kader gevormd door het jeugdscrip van de cliënt en de onbewust gekozen ontwikkeling. De jeugdhelden laten zien welke kwaliteiten en waarden de cliënt wil inzetten om het eigen script verder te brengen. Het favoriete verhaal laat de richting zien. En de interesses vertellen veel over gewenst werkveld, werkomgeving en werkrol. De cliënt ontwikkelt zijn persoonlijk werkende strategie om te dealen met de uitdagingen van het leven en een zelfgekozen vervolghoofdstuk te schrijven. De CSI-coach luistert, legt verbanden en stelt vragen die erop gericht zijn dat de cliënt zijn of haar innerlijke wijsheid kan horen. Als twee verhalen van de cliënt op het niveau van betekenis met elkaar

conflicteren weet de ervaren CSI-coach dat er 'iets te halen' is. Beide verhalen zijn voor de cliënt waar en leven naast elkaar. Het gaat dan om het vinden van de samenhang op een dieper niveau. En als dat gebeurt boekt de cliënt voortgang in zijn of haar grote verhaal (Savickas, 2019).

Toevalstreffers?

Hoewel het CSI magisch lijkt te werken is de methode wetenschappelijk onderbouwd. In het interview hoort de geoefende coach veelvuldig hetzelfde thema, dezelfde waarden en de logische verbindingen. De coach herschikt – op basis van de methode – het vertelde zodat de cliënt kan reflecteren op wat hij impliciet wist maar nog niet expliciet gemaakt had. De herhaling en verbindingen maken veel duidelijk, waardoor ook de cliënt zich gaandeweg realiseert hoe het in elkaar steekt en wat een mooi vervolg is. Ter illustratie het verhaal van Nicole.

Nicole voelt zich klem zitten in haar baan. Onderwijs heeft haar hart maar haar school is benepen en wars van vernieuwing. Uit het interview wordt duidelijk dat ze dit gevoel van vroeger kent. Als kind voelde ze zich opgesloten, verlangde naar vrijheid, maar wist niet hoe. Inmiddels is ze allang niet meer dat onmachtige meisje. Haar jeugdhelden laten haar zien hoe vrij en autonoom ze is geworden en dat ze de wijsheid én de power heeft om zichzelf te bevrijden. De series en documentaires die ze graag kijkt, gaan over onderwijsvernieuwing en 'gevangen zitten'. Gevangen bijvoorbeeld in het lichaam zoals in het programma *Hij is een zij* of gevangen in schulden zoals in *Dubbeltje op zijn kant*. In de film *De Vliegeraar* vindt ze het perspectief van loskomen van haar onderdrukking en in de roman *De Alchemist* ontdekt ze al heel dicht bij haar schat te zijn. Nicole werkt nog steeds binnen het onderwijs maar nu als zelfstandig innovator en adviseur. ■

Meer lezen over de methode?

Verbaarschot, M.W.A. (2015). Career Story Interview. In Van Ass, S. (red), *Het complete loopbaanboek* (pp. 82-85). Boom.

Referenties

- Savickas, M.L. (2015). *Life-Design Counseling Manual*. Washington: American Psychological Association.
- Savickas, M.L. (2019). *Career Counseling* (second edition). Washington: American Psychological Association.

Mieke Verbaarschot

Mieke Verbaarschot is ambassadeur voor het CSI in Nederland. Zij is na vele jaren praktiseren nog altijd – net als haar cliënten – zeer onder de indruk van de zeggingskracht van de methode. Zij leidt ervaren loopbaancoaches op in het Career Story Interview. Meer weten over de NIP geaccrediteerde Masterclass? Zie www.sharedambition.com/csi